

The Good News English Course	सुसमाचार अंग्रेजी पाठ्यक्रम
Nepali Translation	नेपाली रूपान्तर
Level 1	तह १
Introduction	परिचय
<p>The Good News English Course is a teach-yourself English course for absolute beginners, both young and old. It is produced by Christian professionals and is totally free.</p> <p>Although it contains stories from the Bible, only about 5% of its 1,087-word vocabulary are <i>Biblical words</i>.</p> <p>The Course is designed to teach phonetics, reading, basic grammar, comprehension and the writing of simple English. The answer keys enable the student to mark his own work and assess his own progress.</p> <p>Its simple, easy-to-follow lessons are voiced by both British and American speakers.</p>	<p>“सुसमाचार अंग्रेजी पाठ्यक्रम” जुनसुकै उमेरका नयाँ सिकारुहरूले आफैले आफैलाई सिकाउने एउटा अंग्रेजी पाठ्याक्रम हो । यो ख्रीष्टियन पेशेवरहरूबाट उत्पादन गरिन्छ, र यो पूर्णतः निशुल्क पाइन्छ ।</p> <p>यसमा बाइबलका कथाहरू भएता पनि यहाँ प्रयोग गरिएका १०८७ वटा शब्दहरूमा करीब ५% मात्र बाइबलीय शब्दहरू छन् ।</p> <p>यो पाठ्यक्रम ध्वनिशास्त्र, वाचन, आधारभूत व्यकरण, सरल अंग्रेजी बुझ्न र लेख्न सिकाउन तयार पारिएको हो । यहाँ दिइएको उत्तर-सूचीले विद्यार्थीलाई आफ्नै कामको लेखाजोखा गर्न र आफैले आफ्नो प्रगतिको मुल्याङ्कन गर्न सक्षम तुल्याउने छ ।</p> <p>यस पाठ्यक्रमका सरल र सजिला पाठहरू दुवै ब्रिटिस तथा अमेरिकन वक्ताहरूबाट उच्चारित हुन्छन् ।</p>

The Course is divided into 2 levels.	यो पाठ्यक्रम २ तहमा विभाजन गरिएको छ ।
Level 1 consists of the following:	तह १मा निम्न अनुसार छन्:
1. <i>Word Building</i>	१. शब्द निर्माण
2. <i>The Good Father</i> — the reader	२. असल पिता – पाठ्यपुस्तक
3. <i>The English Workbook</i>	३. अंग्रेजी अभ्यास पुस्तक
4. <i>The First Man</i> — supplementary reader	४. प्रथम पुरुष- पुरक पाठ्यपुस्तक
5. <i>The First Woman</i> — supplementary reader	५. प्रथम महिला- पुरक पाठ्यपुस्तक
6. <i>Sing with us</i>	६. हामी संगै गराउनुहोस्

Word Building	शब्द निर्माण
Introduction	परिचय
<p>Word Building, the first booklet of Level 1, sets out to help the student to acquire basic phonic skills in (1) blending the sounds to make words, (2) analysing a word into its sounds.</p> <p>Rules are taught to enable the student to acquire these phonic skills. And while it is true that not all English words sound according to rule, many words do. Learning these rules will help the student to tackle new words and learn to pronounce and spell them.</p> <p>The words taught are not carried over to the readers, so it is not necessary for the student to learn the meanings of the words.</p>	<p>शब्द निर्माण तह १ को पहिलो पुस्तिका हो । यसले (१) शब्द निर्माण गर्न ध्वनिको मिसावट र (२) कुनै पनि शब्दको ध्वनिको विश्लेषण गर्ने ध्वनिसम्बन्धी आधारभूत कलाहरु सिक्न विद्यार्थीहरुलाई मद्दत गर्दछ ।</p> <p>यी ध्वनिसम्बन्धी कला हासिल गर्न सक्ने तुल्याउन विद्यार्थीहरुलाई यस्ता नियमहरु सिकाइएका हुन् । यो सत्य हो कि सबै अंग्रेजी शब्दहरु नियमअनुसार उच्चारित हुदैनन् तर धेरै शब्दहरुको ध्वनि नियमअनुसार नै निस्कन्छन् । यी नियमहरु सिक्नाले विद्यार्थीहरुलाई नयाँ शब्दहरुको सामना गर्न र तिनको उच्चारण गर्न अनि हिज्जे सिक्न सजिलो हुनेछ ।</p> <p>यहाँ सिकाइएका शब्दहरु पाठ्यपुस्तकतकमा राखिएका छैनन्, तसर्थ विद्यार्थीहरुले यी शब्दहरुको अर्थ सिक्नु जरुरी छैन ।</p>

Contents	विषय सूची	पेज
Section A – Names and sounds of letters	खण्ड A – वर्णमालाको नाम र ध्वनि	6
Section B – Words with the short sound of ‘a, e, i, o’ and ‘u’	खण्ड B – ‘a, e, i, o’ र ‘u’ को छोटो ध्वनि भएका शब्दहरु	9
Section C – Words with the long sound of ‘a, i, o’ and ‘u’ and ending with ‘e’	खण्ड C – ‘a, e, i, o’ र ‘u’ अनि अन्त्यको ‘e’ मा लामो ध्वनि भएका शब्दहरु	21
Section D – Words beginning or ending with two consonants	खण्ड D – दुईवटा व्यञ्जनबाट शुरु हुने वा अन्त्य हुने शब्दहरु	25
Section E – General Revision	खण्ड E – सामान्य पुनरवलोकन	29
Section F – Writing	खण्ड F – लेखाई	31

Translation of instructions	निर्देशनहरूको रूपान्तर
Page 6	पेज ६
1. Names of small letters	१. साना वर्णमालाहरूको नाम
Page 7	पेज ७
2. Names of capital letters with the small letters	२. साना वर्णमालाहरूको नामको साथमा ठूला वर्णमालाहरूको नाम
Page 8	पेज ८
3. Letter sounds	३. वर्णमाला ध्वनिहरू
'g' has another sound 'jer'. 'c' has another sound 'ser'. 'a, e, i, o' and 'u' are called vowels. They have long and short sounds. The other letters are called consonants.	'g' को अर्को ध्वनि (ज्) हुन्छ । त्यस्तै 'c' को अर्को ध्वनि (स्) पनि 'a, e, i, o' र 'u' लाई स्वरध्वनि भनिन्छ । यिनीहरूको लामो र छोटो दुवै ध्वनि हुन्छ । अरु वर्णमालाहरूलाई व्यञ्जन भनिन्छ ।
Page 9	पेज ९
1. Words with the short sound of 'a'	'a' को छोटो ध्वनि भएका शब्दहरू
Page 20	पेज २०
Revision table for Section B — words with the short sound of 'a, e, i, o' and 'u'	खण्ड B – का लागि पुनरवोलकन तालिका – 'a, e, i, o' and 'u' को छोटो ध्वनि भएका शब्दहरू
Page 21	पेज २१
1. Words with the long sound of 'a' and ending with 'e'	१. 'a' र अन्त्यको 'e' मा लामो ध्वनि भएका शब्दहरू
Page 25	पेज २५
1. Words beginning with s-t, s-n, s-p, s-k	१. st, sn, sp र sk बाट शुरुहुने शब्दहरू
Page 26	पेज २६
4. Words beginning or ending with s-h s and h together say 'sh'	४. sh बाट शुरुहुने वा अन्त्य हुने शब्दहरू । 's' र 'h' लाई संगै मिलाएर sh (श) भन्नुहोस् ।
Page 29	पेज २९
Section E — General Revision	खण्ड E – सामान्य पुनरवोलकन
Page 31	पेज ३१
Section F — Writing	खण्ड F – लेखाई

The Good Father	असल पिता
Introduction	परिचय
<p><i>The Good Father</i> — the second booklet of Level 1 — is the reader. Its text is based on the life and teaching of Jesus Christ, as recorded in the Bible.</p> <p>It is very simple. It introduces only 327 words. The sentences are short and often repetitive, yet it is interesting enough to hold the interest of the student, both young and old.</p>	<p><i>असल पिता</i> तह १को दोस्रो पुस्तिका – एउटा पाठ्यपुस्तक हो । यसका पाठहरु यशू ख्रिष्टको जिवन र उहाँको शिक्षामा आधारित छन् जुन बाइबलमा वर्णन गरिएको छ ।</p> <p>यो एकदमै सरल छ । यसमा मात्र ३२७ वटा शब्दहरु परेका छन् । वाक्यहरु छोटो र प्राय दोहोरीने भएपनि यो पुस्तिका यति चाखलाग्दो छ की यसले सबै उमेरका विद्यार्थीहरुलाई आकर्षित गर्दछ ।</p>

Contents	विषय सूची	पृष्ठ
-----------------	------------------	--------------

1	Why A Son Went Away	१. किन एउटा पत्रु टाढा गयो	6
2	A Son Stayed At Home	२. एउटा पुत्र घरमै बस्यो	9
3	The Fishermen Went Away From The Boat	३. जलाहारीहरु डुङ्गाबाट टाढा गए	11
4	A Mother Was Healed	४. एउटी आमा निको पारिइन्	14
5	Food For Many People	५. धेरै मानिसहरुको लागि खाना	17
6	They Walked On The Water	६. उहाँहरु पानिमाथि हिड्नुभयो	20
7	Words That Are From God	७. परमेश्वरबाट आएका वचनहरु	23
8	Things To Come	८. आउने कुराहरु	26
9	A Man Sells Jesus	९. एउटा मानिसले येशूलाई बेच्दछ	28
10	A Man Nailed To A Cross Of Wood	१०. काठको शूलीमा ठोकिएको एउटा मानिस	31
11	The Man Who Came Alive Again	११. त्यो मानिस जो फेरी जीवित भयो	34
12	When The Holy Spirit Came	१२. जब पवित्रआत्मा आउनुभयो	37

1 (one) – Why A Son Went Away	१. (एक)– किन एउटा पत्र टाढा गयो
--------------------------------------	--

Vocabulary	शब्दावली
-------------------	-----------------

a	एक/एउटा	man	मानिस
a man-	एकजना मानिस		
all	सबै	me	मलाई
am	...छु/हुँ	money	रुपयाँ, पैसा
animals	जनावरहरु	my	मेरो
at	...मा	no	छैन
away	टाढा	not	होईन
city	शहर	of	...को
did (do)	(स.क्रि.)*	one	एक
do	(स.क्रि.)**	other	अर्को
father	पिता	people	मानिसहरु
food	खाना	said (say)	भन्यो
for	लागि,निम्ति	see	भेट्नु
from	वाट	some	केही
gave (give)	दियो	son	पुत्र
give	दिनु	spent (spend)	खर्चगन्यो
go	जानु	the the man-	त्यो यो/त्यो मानिस
good	असल	they	तिनीहरु
had (have)	...का थिए,	to	लाई
happy	खुसी	two	दुई
have	संग हुनु	want	मन लाग्नु
he	ऊ	wanted (want)	चाहान्थ्यो
him	उसलाई	was (is)	थियो
his	उसको	way	वाटो
home	घर	went	गयो

I	म	why	किन
long	लामो	work ^①	काम गर्नु
love	माया गर्नु	you	तपाईं
loved (love)	माया गऱ्यो		

I am happy   म खुशी छु
He did not want   उसले चाहैन । Did सहायक क्रियापद (स.क्रि.)* do को भूतकाल रूप हो । सहायक क्रियापदले अरु क्रियापदका (verb) काल, अवस्था तथा वाच्य बनाउन मद्दत गर्छ । जस्तो: I ate (मैले खाएँ), Did you eat? (के तिमिले खायौ?)
I do not want his money   मलाई उसको रुपैयापैसा चाहिदैन । do पनि सहायक क्रियापद (स.क्रि.)* नै हो ।
Food of the animals   जनावरको खाना

2 (two) – A Son Stayed At Home	२ (दुई)– एउटा पुत्र घरमै बस्यो
---------------------------------------	---------------------------------------

always	सधै	is	छ/हो/हुन्
and	अनि	lost	गुमाए
are	छन्/हुन्	sad	दुःखीत
because	किनभने	stay	वस्नु
better	अझअसल	stayed (stay)	वस्यो
brother	दाजु	than	भन्दा
came (come)	आयो	that ^①	जे ... ती
clothes	लत्ताकपडा	were (are)	थिए
come	आउनु	who ^①	जो ①
earn	आर्जन गर्नु	with	साथमा
elder	जेठो	worked (work)	काम गऱ्यो
found (find)	फेला पऱ्यो	younger	कान्छो
has	(स.क्रि.)*	your	तपाईंको

has सहायक क्रिया (स.क्रि.)* have को एक रूप हो । तृतीय वचन कर्ता (Third person subject) संग आएको क्रियापदलाई पूर्णवर्तमान काल (present perfect tense) को रूप दिन यसको प्रयोग गरिन्छ । जस्तो: My brother has spent all his money   मेरो दाजुले उहाँसंग भएको सबै रुपैया खर्च गर्नुभएको छ ।
All that I have is for you   म संग जे छ ती सबै तिमै लागि हुन् ।

3 (three) – The Fishermen Went Away From The Boat	३ (तीन) – जलहारीहरु डुङ्गाबाट टाढै गए
--	--

about ^①	वारेमा ^①	Jesus	येशू
be	हुनु	lake	ताल
became (become)	भए	lived (live)	वस्थे
boat	डुङ्गा	name ^①	नाम
by ^①	छेउमा	Peter	पत्रुस
catch	समाउनु	sat (sit)	वसे
caught (catch)	समायो	that ^②	त्यस (उक्त)
disciples	चेलाहरु	them	तिनीहरुलाई
fish	माछा	there	त्यहाँ
fisherman	जालहारी	they	तिनीहरु
fishermen	जालहारीहरु	three	तीन
God	परमेश्वर	told (tell)	भन्यो
how	कसरी	work ^②	पेशा
in	मा		

--

4 (four) – A Mother Was Healed	४ (चार)– एउटी आमा निको पारिइन्
---------------------------------------	---------------------------------------

able	सक्षम	poor	गरीब
bed	विस्तारा	power	शक्ति / सामर्थ
but	तर	put (put)	राख्नुभयो (राख्नु)
eat	खानु	she	उनी
four	चार	sick	विरामी

hand	हात	something	कुनै वस्तु
heal	निको पार्नु	stood (stand)	खडा भईन्
healed (heal)	निको पार्नुभयो	their	तिनीहरुको
her	उनलाई	up	सिधा / माथि
many	धेरै	wife	श्रीमती
mother	आमा	will ^①	...नेछु
on	माथि	woman	स्त्री

I will heal her म उनलाई निको पार्नेछु
 She stood up तिनी सिधा खडा भइन्

5 (five) – Food For Many People	५ (पाँच) – धेरै मानिसहरुका लागि खाना
--	---

basket	डालो	more	अझ धेरै
boy	केटो	only	मात्र
bread	रोटी	pieces	टुक्राहरु
enough	प्रसस्त	tell	सुनाउनु, भन्नु
five	पाँच	thank	धन्यवाद दिनु
it	यो	thanked (thank)	धन्यवाद दिनुभयो
loaves	रोटीका टुक्राहरु	time ^①	बेला (समय)
looked (look)	हेर्नुभयो	twelve	बाह्र
men	पुरुषहरु	we	हामी

6 (six) – They Walked On The Water	६ (छ) – उहाँहरु पानिमाथी हिंड्नु भयो
---	---

afraid	त्रसित	night	राती
began (begin)	शुरु गर्‍यो	out got out-	बाहिर उत्रिनु/ निकलनु
blew (blow)	चल्यो	pray	प्रार्थना गर्नु
call	बोलाउनु	prayed (pray)	प्रार्थना गर्नुभयो

called (call)	बोलायो	saw (see)	देखे
dark	अध्यारो	six	छ (संख्या)
day	दिउसो	sun	सूर्य
down went down-	तल अस्तायो	walk	हिड्नु
get	चढ	walked (walk)	हिड्नुभयो
got (get) got out of ...-	- ... बाट ओर्लियो	water	पानी
held (hold)	थाम्नुभयो	wind	हुरी
into	...मा	would (will)	...ला
mountain	डाँडा		

The wind <u>blew</u>	हुरी चल्यो
The sun <u>went down</u>	सूर्य अस्तायो
<u>Get</u> into that boat	त्यस डुङ्गामा चढ
Peter <u>got out of</u> the boat	पत्रुस डुङ्गाबाट ओर्लिए
They were afraid the water <u>would</u> come into the boat डुङ्गामा पानी पस्ला भनेर तिनीहरु त्रसित भएका थिए ।	

7 (seven) – Words That Are From God	७ (सात)– परमेश्वरबाट आएका वचनहरु
--	---

enemies	शत्रुहरु	nothing	केहीपनि होईन
everyone	प्रत्येक	peace	शान्ति
gentle	भद्र	right ^①	उचित
hurt	चोट पुग्यो	seven	सात
if	यदि	talk	कुरा गर्नु
kind	दयालु	talked (talk)	कुरा गर्नु
know	जान्नु	this	यो
like ^①	मन पराउनु	us	हामीहरुलाई
like ^②	जस्तो	what	जे ... सो
liked (like)	मन परायो	who ^②	कसले
listen	ध्यानपूर्वक सुन्नु	words	वचनहरु

make	स्थापित गराउनु		
------	----------------	--	--

Like this man- यो मानिस जस्तो
 People who love what is right- जे उचित सो चाहाना गर्ने मानिसहरु
 People who make peace are happy- शान्ति स्थापित गराउने मानिसहरु खुशी हुन्छन् ।

8 (eight) – Things To Come	८ (आठ)- आउने कुराहरु
-----------------------------------	-----------------------------

after	पछि	must	पर्छ
again	फेरी	nail	किला ठोक्नु
cross ^①	क्रुश (शुली)	nation	राष्ट्र
die	मर्नु	place	ठाँउ
does	(स.क्रि.)*	say	भन्नु
earth	पृथ्वी	sell	बेच्नु
eight	आठ	shake	डगमगाउनु
every	हरेक	stars	ताराहरु
fall	खस्नु	these	यी
forgive	क्षमा दिनु	things	कुराहरु (घटनाहरु)
king	राजा	times ^②	पटक
knew (know)	थाहा पाउनुभयो	war	युद्ध (राष्ट्रहरु विच)
life come to life-	जीवन जिवित हुनु	when	जब
moon	चन्द्रमा	wood	काठ

does सहायक क्रिया (स.क्रि.)* *do* को एक रूप हो । यो तृतीय वचन (Third Person) कर्ता भएका वाक्यलाई नकरात्मक (negative) बनाउदा, प्रश्न (question) बनाउँदा *does* को प्रयोग हुन्छ । जस्तो He wants- ऊ चाहान्छ,, He does not want- ऊ चाहान्दैन । Does he want ... ? के ऊ ... चाहान्छ ?
 You must go to every nation तिमी हरेक राष्ट्रमा जानैपर्छ । Must ले बाध्यता जनाउँछ ।
 I will come to life again म फेरी जिवित हुनेछु ।

9 (nine) – A Man Sells Jesus	९ (नौ)- एउटा मानिसले येशूलाई बेच्दछ
-------------------------------------	--

done (do)	गरेको	nine	नौ
-----------	-------	------	----

don't don't do-	न ... नगर	praying (pray)	प्रार्थना गर्दै
garden	वगैचा	ran (run) ran away-	कुदे भागे-
head	शीर	ruler	शासक
hit (hit)	हिक्राए	sleep ^①	सुत्नु
I'll	म ...नेछु	sleeping (sleep)	सुतिरहेका
isn't	छैन	take	लग्नु
Judas	यहूदा	thief	चोर
let	दिनु	thought (think)	विचार गर्‍यो
listened (listen)	सुने	took (take)	लियो
live	बाँच्नु	you'll	तिमी ...ने छौ

Don't do नगर
I will को छोटो रूप I'll हुन्छ I'll take you to Jesus म तिमीलाई येशूकहाँ लैजानेछु
It isn't good यो असल छैन
Let them go तिनीहरुलाई जान देऊ
you will को छोटो रूप You'll हुन्छ

10 (ten) – A Man Nailed To A Cross Of Wood	१० (दश)- काठको शूलीमा ठोकिएको एउटा मानिस
---	--

believe	विश्वास गर्नु	laughed (laugh) laughed at-	हाँसे खिल्ली उडाए-
body	शरीर	light	प्रकाश
carried (carry)	बोक्नुभयो	made (make)	वनाए
carry	बोक्नु	nailed (nail)	काँटी ठोके
crown	मुकुट	oh	हे
dead	मृत	save	वचाउनु
died (die)	मर्नुभयो	side	कोखा
doing (do)	गर्दै	soldiers	सिपाईहरु
feet	पाऊ	spat (spit)	थुके
felt (feel)	अनुभव गर्‍यो	stabbed (stab)	घोच्यो
ground	जमिन	ten	दश

hear	सुन्नु	thorns	काँडाहरु
heavy	गन्धौ	tomb	चिहान
he's	ऊ ... हो	we'll	हामी ...ने छौं
hung (hang)	भुण्डनु	you're	तिमी ... हो/छौं

He <u>felt</u> the earth shake	उसले पृथ्वी डगमगाएको अनुभव गर्‍यो
The soldiers <u>laughed at</u> him	सिपाहीहरुले उहाँको खिल्ली उडाए
We'll- We will को छोटो रूप	<u>We'll</u> believe in him हामी उहाँमा विश्वास गर्नेछौं
You're- You are को छोटो रूप	If <u>you're</u> the son of God ... यदि <u>तिमी</u> परमेश्वरका पुत्र हो भने ...

11 (eleven) – The Man Who Came Alive Again	११ (एघार)– त्यो मानिस जो फेरी जीवित भयो
---	--

alive	जिवित	necessary	आवश्यक
bright	चम्किलो	now	अब
could (can)	सक्नुहुन्थ्यो	open	खुल्ला
door	ढोका	seen (see)	देखेको
early	सवेरै	send	पठाउनु
eleven	एघार	shut (shut)	बन्द गरे
empty	रिक्तो	sorry	दुखी
forgiven (forgive)	क्षमा गरिएका	spirit	आत्मा
forty	चालीस	suddenly	अकस्मात
given (give)	दिइएको	thinking (think)	सोचिरहेका
happened (happen)	भएको	third	तेस्रो
heaven	स्वर्ग	too	अति
Holy Spirit	पवित्र आत्मा	touch	छुनु
house	घर	touched (touch)	छुए
look	हेर्नु	very	धेरै
morning	विहान	women	स्त्रीहरु

12 (twelve) – When The Holy Spirit Came	१२ (बाह्र)– जब पवित्रआत्मा आउनुभयो
--	---

angry	क्रुद्ध	killed (kill)	मान्यौ
believed (believe)	विश्वास गरे	made (make)	वनाउनु भएको
brought (bring) brought him up-	ल्याउनुभयो ब्युताउनु भएको-	might (may)	सम्भव होस्
can	सक्नु	promised (promise)	प्रतिज्ञा गर्नुभयो
forever	सदाको लागि	sent (send)	पठाउनु भयो
full	भरपुर	sound	आवाज
happen	घटना घट्नु	stop	रोक्नु
happened (happen)	भएको	talking (talk)	कुरा गर्न
heard (hear)	सुने	together	संगै
joy	आनन्द	wrong	गलत

God has brought him up from the dead परमेश्वरले उहाँलाई मृतकबाट ब्युताउनु भएको छ ।
He died that we might be forgiven हामीलाई क्षमा गरिन सम्भव होस् भनेर उहाँ मर्नुभयो ।

The English Workbook — Level 1	अंग्रेजी अभ्यास पुस्तिका- तह १
Introduction	परिचय
<i>The English Workbook</i> is the 3 rd booklet of Level 1. The 12 lessons deal with (1) the <i>parts of speech</i> in the <i>simple sentence</i> , (2) the <i>parts of the simple sentence</i> — using only the vocabulary and <i>sentence patterns</i> introduced in the reader, <i>The Good Father</i> .	यो अंग्रेजी अभ्यास पुस्तक तह १ को तेस्रो पुस्तिका हो । यहाँ भएका १२ वटा पाठहरूले निम्न कुराहरू समेटेका छन् : (१) साधारण वाक्यमा हुने शब्दहरूको प्रकार “शब्द-भेद” र (२) साधारण वाक्यका भागहरू । जसका लागि <i>असल पिता</i> नामक पाठ्यपुस्तकमा चलाइएका शब्दहरू र वाक्य संरचनाहरू प्रयोग गरिन्छन् ।
Each grammar point taught is followed by exercises and <i>sentence pattern</i> drills. And at the end of each lesson, there are comprehension exercises on <i>The Good Father</i> .	सिकाइएका हरेक व्याकरण वृदाहरू पश्चात लगत्तै अभ्यासहरू तथा <i>वाक्य संरचना</i> तालिमहरू दिइएका छन् । अनि प्रत्येक पाठको अन्त्यमा ' <i>असल पिता</i> ' वाट बोध अभ्यासहरू दिइएका छन् ।
Keys to the exercises are given at the end of the booklet. The student can work his way right through the booklet without any other aid, mark his own work and assess his own progress.	अभ्यासहरूको उत्तर पुस्तिकाको अन्त्यमा दिइएका छन् । विद्यार्थीहरूले आफ्नै तरिकाले पुस्तिकाको अध्ययन गर्न सक्ने छन् र अन्य कुनै प्रकारको सहायता बेगरेर आफ्नो अध्ययनमा भएको प्रगति थाहा पाउन र मुल्याङ्कन गर्न सक्ने छन् ।

Contents		बिषय सूची	Page पेज
1	The Noun	संज्ञा	8
2	The Verb	क्रियापद	14
3	Revision — Nouns and Verbs	पुनरवलोकन- संज्ञाहरू र पदहरू	22
4	The Sentence — The Subject and the Object	वाक्य - कर्ता र कर्म	30
5	Agreement	तालमेल	37
6	1. Gender — 2. The Pronoun	१. लिङ्ग - २. सर्वनाम	46
7	Subject and Object Pronouns	कर्ता र कर्म सर्वनाम	56
8	Revision — The Sentence, Agreement, Gender and The Pronoun	पुनरवलोकन - वाक्य, तालमेल, लिङ्ग र सर्वनाम	65
9	1. Short Forms — 2. Statements and Questions	१. छोटो रूपहरू - २. कथनहरू र प्रश्नहरू	73
10	The Preposition	नामयोगी	82
11	1. The Adjective — 2. Possession	१. विशेषण - २. सम्बन्धात्मक	88
12	General Revision	सामान्य पुनरवलोकन	97
	Key	सुत्र	105

Translation of instructions and grammar points	निर्देशनहरूको अनुवाद र व्याकरण बुदाहरू
Page 8	पेज ८
A – Grammar and Exercises	A-व्याकरण र अभ्यासहरू
The Noun	संज्ञा
The underlined words are nouns .	रेखांकित शब्दहरू संज्ञा हुन् ।
Page 9	पेज ९
A noun is a word which names a <i>person, animal, place or thing</i> .	संज्ञा त्यो शब्द हो जसले व्यक्ति जनावर, ठाँउ वा वस्तुको नामलाई जनाउँछ ।
Exercise 1	अभ्यास १
Underline the nouns .	संज्ञाहरू रेखांकित गर्नुहोस् ।
Page 10	पेज १०
Singular and plural nouns	एकवचन र बहुवचन संज्ञाहरू
<i>Singular means one. Plural means more than one.</i>	<i>एकवचन</i> भन्नाले एक बुझाउँछ । <i>बहुवचन</i> भन्नाले एक भन्दा बढीलाई बुझाउँछ ।
Most plural nouns are formed by adding s to the singular noun — e.g. <i>son, sons — way, ways</i> .	एकवचन संज्ञामा (s) थपेर प्राय जसो बहुवचन संज्ञा बनाईन्छ । जस्तो : son – sons, way-ways
Some plural nouns are formed by changing the last letter y into ies — e.g. <i>city, cities</i> .	एकवचन संज्ञामा भएको y लाई हटाएर ies थपेर केही बहुवचन संज्ञा बनाइन्छ । <i>city - cities</i>
Page 11	पेज ११
Fill in each blank with either <i>singular or plural</i> .	प्रत्येक खाली ठाँउमा <i>singular or plural</i> मध्य कुनै एक राख्नुहोस् ।
Page 12	पेज १२
Learn these sentence patterns.	यी वाक्य संरचनाहरूको अभ्ययन गर्नुहोस् ।
Page 13	पेज १३
Comprehension	बोध
Fill in each blank with a correct word from the brackets.	कोष्ठमा दिएका शब्दहरूमध्ये सही शब्द छानेर खालि ठाँउ भरनुहोस् ।
Page 14	पेज १४
The Verb	क्रियापद
Page 15	पेज १५

A verb is a word, which expresses <i>action</i> .	क्रियापद शब्दले कामलाई दर्शाउँछ ।
The underlined words are also verbs .	यी रेखांकीत शब्दहरु पनि क्रियापद हुन् ।
These verbs express <i>being</i> . They are the forms of the verb <i>to be</i> .	यी क्रियापदहरुले 'हुने' कुरा दर्शाउँछ । यिनीहरु क्रियापद 'to be' का रूपहरु हुन् ।
Remember — A verb is a word which (1) expresses <i>action</i> (2) expresses <i>being</i> .	याद गर्नुहोस्- क्रियापदले (१) कामलाई दर्शाउँछ (२) हुने कुरालाई दर्शाउँछ ।

Page 16	पेज १६
Forms of verbs	क्रियापदका रूपहरु
Verbs may be (1) in the <i>present tense</i> — (2) in the <i>past tense</i> .	क्रियापद (१) <i>वर्तमान</i> र (२) <i>भूत</i> दुबै कालमा हुन सक्छन् ।

Page 17	पेज १७
Many verbs may be changed from the <i>present tense</i> into the <i>past tense</i> by adding ed as in <i>stay, stayed</i> — or d as in <i>love, loved</i> .	<i>वर्तमान</i> काल बुझाउने धेरै क्रियापदहरुमा ed थपेर जस्तो <i>stay, stayed</i> वा d थपेर <i>love, loved</i> भूतकालमा परिणत गर्न सकिन्छ ।

Page 18	पेज १८
The underlined words are verbs .	रेखांकित गरिएका शब्दहरु क्रियापदहरु हुन् ।
Fill in each blank with either <i>present tense</i> or <i>past tense</i> .	<i>present tense</i> वा <i>past tense</i> मध्ये कुनै एक राखेर खाली ठाँउ भर्नुहोस् ।

Page 20	पेज २०
Fill in each blank with a correct word from the box, then re-write each sentence —	कोठामा दिइएका शब्दहरुबाट सही शब्द छानेर खाली ठाँउ भर्नुहोस् । त्यसपछि हरेक वाक्यलाई पुनःलेख्नुहोस् ।

Page 22	पेज २२
Revision	पुनरवलोकन

Page 26	पेज २६
Complete this table with the correct forms of the verbs .	क्रियापदहरुका सही रूपहरु राखेर यो तालिका पुरा गर्नुहोस्

Page 30	पेज ३०
The Sentence — Subject and Object	वाक्य— कर्ता र कर्म
Read these three words — The man came . They make complete sense. They are a sentence .	यी तिन वटा शब्दहरु पढ्नुहोस्— त्यो मानिस आयो । यसले पूर्ण अर्थ दिन्छ । यो एउटा वाक्य हो ।

<i>came</i> is the verb or action word. <i>the man</i> does the action. <i>the man</i> is the subject of the verb <i>came</i> .	<i>came</i> (आयो) क्रियापद अथवा काम जनाउने शब्द हो । <i>the man</i> (त्यो मानिस) ले काम गर्दछ । त्यसैले <i>the man</i> क्रियापद <i>came</i> को कर्ता हो ।
Remember — a sentence must (1) make complete sense — (2) have a subject. — (3) have a verb.	याद गर्नुहोस— (१) वाक्यले पुर्ण अर्थ दिनै पर्छ । (२) कर्ता हुनैपर्छ (३) क्रियापद हुनैपर्छ ।

Page 31	पेज ३१
Here is another sentence — Jesus healed the woman.	अर्को वाक्य हेरौ— येशूले त्यस स्त्रीलाई निको पार्नुभयो
<i>healed</i> is the verb or action word. <i>Jesus</i> is the subject of the verb <i>healed</i> . <i>the woman</i> gets the action. <i>the woman</i> is the object .	<i>healed</i> क्रियापद वा काम जनाउने शब्द हो । क्रियापद <i>healed</i> को कर्ता <i>Jesus</i> हो । <i>The woman</i> (स्त्री) ले कार्य लिन्छ । स्त्री कर्म हो ।
Some verbs must have objects — e.g. the verbs in these sentences.	केही क्रियापदहरूसंग कर्म हुनैपर्छ — जस्तो की यी वाक्यहरूका क्रियापदहरू ।

Page 32	पेज ३२
Some verbs do not take objects.	केही क्रियापदहरूले कर्म लिदैनन् ।

Page 34	पेज ३४
Make a sentence with each group of words. Begin each sentence with a <i>capital letter</i> . End it with a <i>full stop</i> (.).	हरेक शब्द समूहबाट एउटा वाक्य बनाउनुहोस् । हरेक वाक्य ठूलो वर्णमालाबाट शुरु गर्नुहोस् । पूर्णविराम <i>full stop</i> (.) राखेर वाक्यको अन्त्य गर्नुहोस् ।

Page 37	पेज ३७
Agreement	तालमेल
Read this sentence — The boy wants bread. The subject is <i>the boy</i> . The subject is in the singular form. The verb <i>wants</i> is also in the singular form.	यो वाक्य पढ्नुहोस — केटो रोटी चाहान्छ । <i>the boy</i> (केटो) कर्ता हो । यो कर्ता एकवचन रूपमा छ । क्रियापद <i>चाहान्छ</i> (<i>wants</i>) पनि एकवचन रूपमा छ ।
Here is another sentence — The two boys want bread. The subject is <i>the two boys</i> . The subject is in the plural form. The verb <i>want</i> is also in the plural form.	फेरी अर्को वाक्य हेरौ — दुई केटाहरू रोटी चाहान्छन् । यहाँ <i>दुई केटाहरू</i> (<i>the two boys</i>) कर्ता हो । यो कर्ता बहुवचन रूपमा छ । क्रियापद <i>want</i> पनि बहुवचन रूपमा छ ।

Page 38	पेज ३८
Remember — 1. A singular verb form goes with a singular subject. 2. A plural verb form goes with a plural subject. 3. A verb agrees with its subject in number.	याद गर्नुहोस — १. क्रियापदको रूप एकवचन भए कर्ता पनि एकवचन नै हुन्छ । २. क्रियापदको रूप बहुवचन भए कर्ता पनि बहुवचन नै हुन्छ । ३. क्रियापदको वचन यसको कर्ताको वचन सग मेल राख्छ ।

Exception — <i>I</i> and <i>you</i> (singular) take the plural form.	अपवाद — <i>I</i> (म) र <i>you</i> (तिमी) (<i>singular</i>) ले बहुवचन रूप लिन्छन् ।
<i>Singular</i> and <i>plural</i> verb forms (In the <i>present tense</i>)	एकवचन र बहुवचन क्रियापदका रूपहरू (वर्तमान कालमा)

Page 41	पेज ४१
The verbs in these sentences are in the <i>past tense</i> form.	यी वाक्यहरूका क्रियापदहरू <i>भूतकाल</i> रूपमा छन् ।
The subjects change in number, but the verbs do not change. Exception — <i>was, were</i>	कर्ताको वचन परिवर्तन हुन्छ, तर क्रियापद भने उही हुन्छ । अपवाद — <i>was, were</i>
Remember — In the <i>present tense</i> form, the verbs change to agree with their subjects in number. Exception — <i>I</i> and <i>you</i> (singular).	याद गर्नुहोस् — <i>वर्तमान कालमा</i> , आफ्ना कर्ताको वचनसंग तलमेल गर्न क्रियापदहरूका वचन परिवर्तन हुन्छ । अपवाद — <i>I</i> र <i>you</i> (singular).
In the <i>past tense</i> form, the verbs do not change . Exception — <i>was, were</i> .	<i>भूतकाल</i> रूपमा क्रियापदहरू परिवर्तन हुदैन । अपवाद — <i>was, were</i> .

Page 43	पेज ४३
Make sentences with these groups of words.	यी शब्दहरूका समुहहरूबाट वाक्यहरू बनाउनुहोस् ।

Page 44	पेज ४४
Complete the sentences below with these groups of words.	यी शब्द समूह प्रयोग गरेर तलका वाक्यहरू पूरा गर्नुहोस् ।

Page 46	पेज ४७
1. Gender 2. The Pronoun	१. लिङ्ग २) सर्वनाम
<i>father, man</i> and <i>boy</i> — are nouns of the masculine gender . They are used for people of the male sex .	<i>पिता, पुरुष र केटो</i> — पुलिङ्गी संज्ञा हुन् । यिनीहरू पुरुषलिङ्गी मानिसहरूका लागी प्रयोग गरिन्छन् ।
<i>mother, wife</i> and <i>woman</i> — are nouns of the feminine gender . They are used for people of the female sex .	<i>माता, श्रीमती र स्त्री</i> — स्त्रीलिङ्गी संज्ञाहरू हुन् । यिनीहरू स्त्रीलिङ्गी मानिसहरूका निम्ती प्रयोग गरिन्छन् ।
<i>bread, basket</i> and <i>lake</i> — are nouns of the neuter gender . They are used for things .	<i>bread</i> (रोटी), <i>basket</i> (डालो) र <i>lake</i> (ताल) — नपुंसक लिङ्गी संज्ञाहरू हुन् । यिनीहरू चिजबिजहरूका लागि प्रयोग गरिन्छन् ।

Page 48	पेज ४८
The Pronoun	सर्वनाम
<i>he, she</i> and <i>it</i> are pronouns .	<i>he</i> (उ), <i>she</i> (उनी) र <i>it</i> (यो) सर्वनाम हुन् ।
<i>he</i> is used instead of nouns of the masculine gender .	पुलिङ्गी संज्ञाहरूको सट्टामा <i>he</i> (ऊ) को प्रयोग गरिन्छ ।
<i>she</i> is used instead of nouns of the feminine gender .	स्त्रीलिङ्गी संज्ञाको सट्टामा <i>she</i> (उनी) प्रयोग गरिन्छ ।
<i>it</i> is used instead of nouns of the neuter gender .	नपुंसक लिङ्गी संज्ञाको सट्टामा <i>it</i> (यो) को प्रयोग गरिन्छ ।

<p><i>it</i> is also used instead of nouns like <i>animal</i> or <i>fish</i>. (Sometimes <i>he</i> is used for a male animal and <i>she</i> for a female.)</p>	<p>जनावर वा माछाहरुका सजाको सट्टामा पनि <i>it</i>(यो) प्रयोग गरिन्छ । (कहिलेकाही पुरुष जनावरका निम्ति <i>he</i>(ऊ) र स्त्री जनावरका लागि <i>she</i>(उनी) प्रयोग गरिन्छ ।)</p>
<p>Page 49</p> <p><i>I</i> and <i>you</i> are also pronouns. <i>I</i> is used instead of <i>saying my own name</i>. <i>you</i> is used instead of <i>saying the name of the person I am talking to</i>.</p>	<p>पेज ४९</p> <p><i>I</i> (म) र <i>you</i> (तिमी) पनि सर्वनाम हुन् । मेरो आफ्नै नाम भन्नुको सट्टा <i>I</i>(म) प्रयोग गरिन्छ । म जो संग कुरा कुरा गर्दछु, त्यो व्यक्तिको नामको सट्टामा <i>you</i> (तिमी) प्रयोग गरिन्छ ।</p>
<p>Page 51</p> <p>In these sentences pronouns are used instead of the underlined nouns.</p>	<p>पेज ५१</p> <p>यी वाक्यहरुमा रेखांकित संज्ञाहरुको सट्टामा सर्वनामको प्रयोग गरिएका छन् ।</p>
<p>Page 52</p> <p>Instead of the underlined words, use a suitable pronoun.</p>	<p>पेज ५२</p> <p>रेखांकित शब्दहरुको सट्टामा उपयुक्त सर्वनाम प्रयोग गर्नुहोस् ।</p>
<p>Page 56</p> <p>Subject and Object Pronouns</p> <p>Read these two sentences — <u>The man</u> went home. <u>He</u> went home.</p> <p><i>the man</i> is the subject. The pronoun <i>he</i> is used instead of <i>the man</i>. <i>he</i> is the subject pronoun.</p> <p>Here are two more sentences — Jesus healed <u>the man</u>. Jesus healed <u>him</u>.</p> <p><i>the man</i> is the object. <i>him</i> is used instead of <i>the man</i>. <i>him</i> is the object pronoun.</p>	<p>पेज ५२</p> <p>कर्ता र कर्म सर्वनाम</p> <p>यी वाक्यहरु पढनुहोस्— <u>त्यो</u> मानिस घर गयो । <u>उ</u> घर गयो ।</p> <p><i>the man</i> (<i>त्यो मानिस</i>) कर्ता हो । <i>त्यो मानिस</i> को सट्टामा ऊ <i>he</i> (ऊ) प्रयोग गरिएको छ । <i>he</i> (ऊ) सर्वनाम कर्ता हो ।</p> <p>अरु दुई वाक्य हेरौ — येशूले <u>त्यो मानिसलाई</u> निको पार्नुभयो । येशूले <u>उसलाई</u> निको पार्नुभयो ।</p> <p><i>the man</i> (<i>त्यो मानिस</i>) कर्म हो । <i>त्यो मानिस</i> को सट्टामा <u>उसलाई</u> (<i>him</i>) प्रयोग गरिएको छ । <i>him</i> (<u>उसलाई</u>) कर्म सर्वनाम हो ।</p>
<p>Page 58</p> <p>The underlined words are the subjects of these sentences.</p> <p>Use subject pronouns instead of the underlined subjects.</p>	<p>पेज ५८</p> <p>रेखांकित शब्दहरु यी वाक्यहरुका कर्ताहरु हुन् ।</p> <p>रेखांकित कर्ताको ठाँउमा सर्वनाम कर्ता प्रयोग गर्नुहोस् ।</p>
<p>Page 61</p>	<p>पेज ६१</p>

In the <i>present tense</i> — singular subject pronouns take singular verb forms — plural subject pronouns take plural verb forms. Exception — <i>I</i> and <i>you</i> (singular).	वर्तमान कालमा — एकवचन सर्वनाम कर्ताले क्रियापदको एकवचन रूप लिन्छ । बहुवचन सर्वनाम कर्ताले क्रियापदको बहुवचन रूप लिन्छ । अपवाद — <i>I</i> र <i>you</i> (एकवचन)
<i>I</i> and <i>you</i> take plural verbs . (<i>you</i> is used as a singular and plural pronoun.)	<i>I</i> (<i>म</i>) र <i>you</i> (<i>तिमीले</i>) बहुवचन पक्रयापद लिन्छन् । (<i>you</i> (<i>तिमी</i>) एकवचन र बहुवचन दुबै सर्वनाममा प्रयोग गरिन्छन् ।)

Page 73	पेज ६३
1. Short Forms 2. Statements and Questions	१. छोटो रूपहरु २. कथनहरु र प्रश्नहरु
Short Forms Instead of saying <i>I am his brother</i> we may say <i>I'm his brother</i> . <i>I'm</i> is the short form for <i>I am</i> . The <i>a</i> is left out and the apostrophe (') is used instead.	छोटा रूपहरु <i>I am his brother</i> भन्नुको सट्टा <i>I'm his brother</i> पनि भन्न सकिन्छ । <i>I am</i> को छोटो रूप <i>I'm</i> हो । <i>am</i> को <i>a</i> छोडेर त्यसको ठाउँमा अक्षर छुटेको जनाउने चिन्ह (') प्रयोग गरिएको छ ।
Examples of short forms —	छोटो रूपहरुका उदाहरणहरु—

Page 74	पेज ७४
Short forms of words with <i>not</i> —	<i>not</i> संग आउने शब्दहरुको छोटा रूपहरु
Short forms are used in speech and informal writing.	वोलीचाली र अनौपचारिक लेखाईमा छोटा रूपहरुको प्रयोग हुन्छ ।

Page 76	पेज ७६
1. Statements and Questions	१. कथनहरु र प्रश्नहरु
Read this sentence — Judas was a thief.	यो वाक्य पढनुहोस् — यहूदा एउटा चोर थियो ।
This sentence tells us something about Judas. This sentence is a statement .	यो वाक्यले हामीलाई यहूदा (Judas) को बारेमा केही कुरा बताउँछ । यो वाक्य एउटा कथन हो ।
Here is another sentence — Was Judas a thief?	अर्को वाक्य हेरौं— के यहूदा एउटा चोर थियो ?
This sentence asks us something about Judas. This sentence is a question . It ends with a question mark (?).	यो वाक्यले यहूदाको बारेमा केही कुरा सोध्दछ । यो वाक्य एउटा प्रश्न हो । यो प्रश्नवाचक चिन्ह (?) द्वारा अन्त्य हुन्छ ।

Page 77	पेज ७७
Change these statements into questions.	यी वाक्यहरुलाई प्रश्नहरुमा परिवर्तन गर्नुहोस् ।

Page 80	पेज ८०
Use these sentences to answer the questions below —	यी वाक्यहरु तलका प्रश्नहरुको उत्तर दिन प्रयोग गर्नुहोस्—

Page 82	पेज ८२
----------------	---------------

The Preposition	नामयोगी
The underlined words in these sentences are prepositions .	यी वाक्यहरूमा रेखांकीत गरिएका शब्दहरू नामयोगीहरू हुन् ।
A preposition is usually placed before a noun or pronoun . It relates the noun or pronoun to the other words in the sentence. It often shows position, time or direction.	सामान्यतया नामयोगी संज्ञा वा सर्वनाम को अगाडि आउँछन् । नामयोगीले वाक्यमा भएका संज्ञा वा सर्वनाम र अन्य शब्दहरूको सम्बन्ध जनाउँछ । यसले प्रायजसो अवस्था, समय वा दिशा देखाउँछ ।

Page 88	पेज ८८
1. The Adjective 2. Possession	१ विशेषण २. सम्बन्धात्मक (स्वामित्व)
An adjective is a word which tells us something more about a noun or pronoun .	विशेषण त्यो शब्द हो जसले हामीलाई संज्ञा वा सर्वनामको बारेमा थप कुरा बताउँछ ।

Page 90	पेज ९०
Possession	सम्बन्धात्मक (स्वामित्व)
The underlined words are possessive nouns . The <u>boy's</u> boat The <u>animal's</u> food	रेखांकित शब्दहरू सम्बन्धकारक संज्ञाहरू हुन् । The <u>boy's</u> boat (केटाको डुगां) The <u>animal's</u> food (जनावरको खाना)
<i>boy</i> and <i>animal</i> are singular nouns.	<i>boy</i> केटो र <i>animal</i> (जनावर) एकवचन संज्ञाहरू हुन्
For singular nouns — the apostrophe s ('s) is used to show possession or belonging .	एकवचन संज्ञाका लागि - स्वामित्व अथवा अधिकार देखाउनलाई ('s) प्रयोग गरिन्छ ।
For singular nouns which end in s — only the apostrophe is used. e.g. Jesus' friends Judas' things	अन्त्यमा s भएको एकवचन संज्ञामा अक्षर छुटेको जनाउने चिन्ह (') मात्र प्रयोग गरिन्छ । जस्तो Jesus' friends, Judas' things
For plural nouns ending in s — only the apostrophe is used.	अन्त्यमा s भएको बहुवचन संज्ञामा अक्षर छुटेको जनाउने चिन्ह (') मात्र प्रयोग गरीन्छ
For plural nouns not ending in s — the apostrophe s is used. e.g. The fishermen's baskets The women's clothes	अन्त्यमा s नभएको शब्दमा अक्षर छुटेको जनाउने चिन्ह (') र s प्रयोग गरीन्छ । जस्तो : The fishermen's baskets. जलाहारीहरूको डाला The women's clothes. स्त्रीहरूका कपडाहरू
For nouns which do not have life — <i>of the</i> is used to show possession or belonging. e.g. The water <u>of the</u> lake The light <u>of the</u> moon	निर्जीव संज्ञाहरूको लागि—स्वामित्व वा अधिकार देखाउनलाई <i>of the</i> को प्रयोग गरिन्छ । जस्तो: The water <u>of the</u> lake तालको पानी The light <u>of the</u> moon चन्द्रमाको प्रकाश

Page 92	पेज ९२
The underlined words are adjectives . They show possession — they are possessive adjectives .	रेखांकित शब्दहरू विशेषण हुन् । तिनीहरूले स्वामित्व जनाउँछन् — तिनीहरू सम्बन्धकारक विशेषण हुन् ।

Page 105	पेज १०५
Key to the Exercises	अभ्यासहरूका लागि विशेष सूत्रहरू

The First Man and The First Woman	पहिलो पुरुष र पहिलो स्त्री
<i>The First Man and The First Woman</i> are the 4th and 5th booklets of Level 1. They are the supplementary readers with an added vocabulary of 150 words.	पहिलो पुरुष र पहिलो स्त्री तह १ का चौथो र पाँचौ पुस्तिका हुन् । यिनीहरु पुरक पाठ्यपुस्तक हुन्, जसमा थप १५० शब्दहरुको शब्दावली रहेको छ ।
The texts are based on the Bible's account of God's creation of man.	परमेश्वरबाट भएको मानीसको सृष्टिको बारेमा बाइबलको वृतान्तमा यी पाठहरु आधारित छन् ।

The First Man

पहिलो स्त्री

Contents		विषय सूची	पेज
1	The First Man	पहिलो पुरुष	7
2	Who Made Adam?	आदमलाई कसले बनायो ?	9
3	How Adam Got A Soul	आदममा कसरी प्राण भरीयो ?	11
4	The Tree That Was Different	त्यो रुख जुन फरक थियो	13
5	You Must Not Eat That Fruit	तिमीले त्यो फल खान हुँदैन	15
6	The Man Alone	एकलो पुरुष	17

1. The First Man	१. पहिलो पुरुष
-------------------------	-----------------------

Adam	आदम	legs	पाउहरु
an	एक	parents	मातापिता
answer ①	जवाफ दिनु	question	प्रश्न
answer ②	जवाफ	where ①	कहाँ
as ①	जसै	world	पृथ्वी
first	पहिलो		

2. Who made Adam?	आदमलाई कसले बनायो ?
--------------------------	----------------------------

birds	चराचुरुङ्गीहरू	sea	समुद्र
by ^②	द्वारा	sky	आकाश
different	फरक	swim	पौडनु
dust	माटोको धुलो	then	अनि
everything	हरेक चिज	upright	सिधा (ठाडो)
fly	उड्नु	used (use)	प्रयोग गर्नुभयो
here	यहाँ		

3. How Adam Got A Soul	आदममा कसरी प्राण भरियो
-------------------------------	-------------------------------

bodies	शरीरहरू	lion	सिंह
breath	स्वास	sheep	भेडा
breathed (breathe)	स्वास फुक्नुभयो	soul	प्राण
dog	कुकुर	tree	रुख
horse	घोडा		

--

4. The Tree That Was Different	४. त्यो रुख जुन फरक थियो
---------------------------------------	---------------------------------

also	पनि	need	आवाश्यकता
as ^② as much as-	... जति ...	needed (need)	आवश्यक भयो
beautiful	सुन्दर	never	कहिल्यै पनि होइन
feel feel hungry-	लाग्नु भोक लाग्नु	plenty	प्रशस्त
fruit	फल	singing (sing) birds singing-	गाउने काम चराको चिरवीर-
hungry	भोकाएको	taste	स्वाद

may	सक्नु	tasted (taste) tested good-	स्वाद लियो स्वादिलो भयो-
much	यथेस्ट	working ^① (work)	काम गर्नु

Eat as much as you like- चाहे जति खाऊ
may ले अनुमति पाएको भन्ने बुझाउँछ । जस्तो you may eat = तिमि खान सक्छौ ।

5. You Must Not Eat That Fruit	५. तिमिले त्यो फल खान हुदैन ।
---------------------------------------	--------------------------------------

bad	खराब	obey	आज्ञापालन गर्नु
knowledge	ज्ञान	obeyed (obey)	आज्ञापालन गर्नु
name ^②	नाम राख्नु	over ^①	माथि

God have him power over them परमेश्वरले उसलाई तिनीहरूमाथिको अधिकार दिनुभयो

6. The Man Alone	एकलो पुरुष
-------------------------	-------------------

alone	एकलो	human	मानव
before ^①	अघि	mind	दिमाग
being human being-	जाति / थरी मानवजाति	plan	योजना
enjoy	आनन्दित हुनु	planned (plan)	योजना गर्नुभयो
ever more than ever before-	अझ पहिला भन्दा अझ बढी	sing	गाएको
friend	साथी	voice	स्वर
harm	हानी		

कुनै प्रश्न(question) वा विशेषण (adjective) लाई जोड (Emphasis) दिनलाई *ever* प्रयोग हुन्छ । जस्तो:
With a human friend he would enjoy life more than ever before एउटा मानव साथीसंग उसले पहिला भन्दा अझ बढी जीवनको आनन्द लिन सक्ने थियो ।

Contents		विषय सुचि	Page
1	The First Woman	पहिलो स्त्री	7
2	The First Husband And Wife	पहिलो दम्पति	9
3	How Eve Was Tempted	कसरी हव्वालाई उक्साईयो	11
4	Why Adam and Eve Were Afraid	किन आदम र हव्वा डराएका थिए	13
5	Who Was To Blame?	दोष कसलाई दिने?	16
6	God Has a Plan	परमेश्वरको एउटा योजना छ	18

1. The First Woman	१. पहिलो स्त्री
---------------------------	------------------------

another	अर्को	enjoyed (enjoy)	आनन्द गरे
ashamed	लज्जित	happier	अझ खुसि
asleep	निदाएको	lonely	नियासो
bone	हड्डी	mate	जोडी
complain	गुनासो गर्नु	so ^①	यसैले
complained (complain)	गुनासो गऱ्यो	while	जब (जतिखेर)
complaint	गुनासो		

2. The First Husband and Wife	२. पहिलो दम्पति
--------------------------------------	------------------------

as ^③	किनभने	please	खुसी पार्नु
cold	जाडो	rest	विश्राम
each each other-	प्रत्येक एक-अर्का	rested (rest)	विश्राम लिए
Eve	हब्बा	sleep ^②	सुताई
flesh	शरिर	strong	बलियो
help	सहायता	stronger	अझ बलियो
helped (help)	साहायता गरिन्	think	विचार गर्नु
husband	श्रीमान्		

3. How Eve was Tempted	३. कसरी हब्बालाई उक्साईयो
-------------------------------	----------------------------------

among	विचमा	eye	आँखा
asked (ask)	सोध्यो	its	यसको
clever	चलाक	laugh	हाँसो
colour [*]	रङ्ग	near	नजिक
deceive	छकाउनु	snake	सर्प
evil	हानी	tempted (tempt)	उक्साईयो

* color (American Spelling) अमेरिकी हिज्जे

<u>among</u> the trees रुखहरुको <u>विचमा</u> (जंगलमा)
---

4. Why Adam and Eve Were Afraid	४. किन आदम र हब्बा डराएका थिए
--	--------------------------------------

ate (eat)	खाइन्	hid (hide)	लुके
been (be)	भएका	leaves ^①	पातहरु
cover	ढाक्नु	or	या

covered (cover)	ढाकिएको	spoke (speak)	बोल्थो
devil	शैतान	too ^②	पनि
disobey	अवाज्ञा गर्नु	use	प्रयोग गर्नु
disobeyed (disobey)	अवाज्ञा गरिन्	won't	...ने छैनौ
eaten (eat)	खाएको	worried	चिन्तित

They had never been ashamed = तिनीहरु कहिल्यै लज्जित भएका थिएनन् ।
won't = will not को छोटो रूप

5. Who Was To Blame?	५. दोष कसलाई दिने ?
-----------------------------	----------------------------

ask	सोध्नु	kill	मार्नु
blame	दोष	naked	नाङ्गो
blamed (blame) to be blamed-	दोषी दोषी हुनु-	sin	पाप
confess	भुल स्वीकार गर्नु	sinned (sin)	पाप गरे
deceived (deceive)	छकायो	spoil	बरवाद गर्नु
excuse	निहुँ	spoiled (spoil)	बरवाद भएको/पारिएको
hated (hate)	घृणा गर्नु		

He didn't want to be blamed ऊ दोषी हुन चाहदैनथ्यो

6. God Has a Plan	६. परमेश्वरको एउटा योजना छ
--------------------------	-----------------------------------

back bring back-	पहिलेको स्थिति फर्काएर ल्याउनु-	hard	बेसगरी
born	जन्मेको	save	वचाउनु
bring	ल्याउनु	sorrow	दुःख
cannot	सक्दैन	suffer	दुख भोग्नु
death	मृत्यु	suffered (suffer)	दुख भोग्नुभयो
easy	सजिलो	themselves	तिनीहरु आफै
fear	डर	to-day	आज
gone (go) gone away-	गएको टाढा गएको-		

Sing With Us	हामी सगै गराउनुहोस्
<p><i>Sing With Us</i> is the last booklet of Level 1. It is added as a bonus for the student to practise using the English language in an enjoyable and satisfying way.</p> <p>The 31 Christian songs introduce 72 new words, bringing the total number of words introduced in Level 1 to 549. These words are carried over to Level 2.</p> <p>To the best of our knowledge the composers of these songs are unknown. Errors or omissions made will be attended to at the earliest opportunity.</p>	<p>हामी सगै गाउनुहोस् तह १ को अन्तिम पुस्तिका हो । खुसीसाथ रमाईलो तरिकाले अग्रेजी भाषा अभ्यास गर्नका लागि विद्यार्थीहरूको थप फाईदाको निम्ति यो पुस्तिका राखिएको हो ।</p> <p>यी ३१ वटा खिष्टियन गीतहरूमा ७२ वटा नयाँ शब्दहरू चलाईएका छन्, जसले गर्दा तह १ मा चलाईएका जम्मा शब्दहरूको सख्या ५४९ पुग्दछ । यी शब्दहरू तह २ मा पनि सामेल गरिएका छन् ।</p> <p>यी गीतहरूका रचनाकारहरू को हुन् भन्ने हामीहरूलाई थाहा छैन । गलतिहरू भएका वा शब्द तथा अक्षरहरू छोट्टिएको पाइएमा तुरुन्तै सुधार गरिनेछ ।</p>

Vocabulary 1	शब्दावली
---------------------	-----------------

angels	स्वर्गदूतहरू	noon	मध्यान्ह
Christ	खीष्ट	praise ^①	स्तुति गर्नु
Christian	इशाई	praises ^②	स्तुतिहरू
forget	विसर्नु	rejoice	आनन्द गर्नु
free	स्वतन्त्र	serve	सेवा गर्नु
freely	स्वतन्त्र रूपले	so ^②	अति
glory	महिमा	trust	भरोसा गर्नु
hallelujah	स्तुति होस्	truth	सत्यता
heart	आत्मा	wanting (want)	चाहा गर्दै
Lord	प्रभु	watching (watch)	रेखदेख गरीरहेका
loving (love)	प्रेमिलो	will ^②	इच्छा
move	चलाउनु	worship	आराधना
new	नयाँ		

Sing praises to God परमेश्वरको स्तुति गाऔं ।
Rejoice in the lord always प्रभुमा सँधै आनन्द गर ।

Vocabulary 2	शब्दावली २
---------------------	-------------------

adore	उपासना गर्नु	lips	ओठहरु
almighty	सर्वशीक्तमान	O	हे
amen	तथास्तु	our	हाम्रो
before ^②	सामुन्ने	part	भाग
bless	धन्यको भन्नु	presence	उपस्थिती
blessed	धन्य	Redeemer	उद्धारक
Calvary	कलभरी	ringing (ring)	बजाउदै
faith	विश्वास	rose (rise) rose up-	उठ्नुभयो बौरी उठ्नुभयो-
falling (fall) falling down-	खस्दै भुक्दै-	songs	गीतहरु
fill	भर्नु	still ^①	निश्चल
grave	चिहान	Thee (OE)	तिमी
healeth (OE)	निको पार्नु	within	भित्र
just ^①	मात्र	worthy	योग्य
lift	उचाल्नु		

OE – Old English । - पुरानो अंग्रेजी

You rose up from the grave तपाईं चिहानबाट बौरी उठ्नुभयो ।
Songs of joy will be ever on our lips सदासर्वदा आनन्दको गीत गाइरहनेछौं ।
Fill us with your peace तपाईंको शान्तिले हामीलाई भर्नुहोस् ।
Lift up my hands to the King of kings उचाल्छु मेरा हातहरु राजाहरुका राजालाई ।

Vocabulary 3	शब्दावली ३
---------------------	-------------------

anything	कुनै कुरा	sailing (sail)	डुङ्गा खियाउनु
behind	पछाडि	same	समान
behold (OE)	हेर	serving (serve)	सेवामा
change	फेरिनु	smile	मुस्कुराउनु (रमाउनु)
decide	निर्णय गर्नु	storm	आँधी
decided (decide)	निर्णय गरे	symphony	सुर(लय)
follow	पछ्याउँछु	turning (turn)	फर्कदै
glad	खुसी	unto (OE)	लाई
healing (heal)	चगाई	wonderful	विलक्षण
instrument	सर्दम/सामान	yesterday	हिजो

There is joy in serving him उहाँको सेवामा आनन्द छ
bless the lord O my soul हे मेरो आत्मा प्रभुलाई धन्य भन
I have decided to follow Jesus No turning back, no turning back येशूको पछि म हिड्न लागें,
फर्कदिन, फर्कदिन ।

General Vocabulary	सामान्य शब्दावली
Key	सूत्र
The Good Father — GF	असल पिता— GF
The First Man — FM	पहिलो पुरुष— FM
The First Woman — FW	पहिलो स्त्री— FW
Sing With Us — SW	हामीसंगै गाउनुहोस् — SW
Old English — OE	पूरानो अंग्रेजी— OE
American Spelling — *	अमेरिकी हिज्जे — *

A		
a	एक, एउटा	GF1
a man-	एकजना मानिस-	
able	सक्षम	GF4
about ^①	बारेमा	GF3
Adam	आदम	FM1
adore	उपासना गर्नु	SW2
afraid	त्रसित	GF6
after	पछि	GF8
again	फेरी	GF8
alive	जीवित	GF11
all	सबै	GF1
almighty	सर्वशक्तिमान	SW2
alone	एकलो	FM6
also	पनि	FM4
always	सँधै	GF2
am	... छु/हुँ	GF1
amen	तथास्तु	SW2
among	विचमा	FW3
an	एक	FM1

and	अनि	GF2
angels	स्वर्गदूतहरु	SW1
angry	क्रुद्ध	GF12
animals	जनावरहरु	GF1
another	अर्को	FW1
answer ^①	जवाफ दिनु	FM1
answer ^②	जवाफ	FM1
anything	कुनैकुरा	SW3
are	छन्/हुन्	GF2
as ^①	जसै	FM1
as ^②	... जति ...	FM4
as ^③	किनभने	FW2
ashamed	लज्जित	FW1
ask	सोध्नु	FW5
asked	सोध्यो	FW3
asleep	निदाएको	FW1
at	...मा	GF1
ate	खाइन्	FW4

away	टाढा	GF1
B		
back bring back-	पहिलेको स्थिति फर्काएर ल्याउनु-	FW6
bad	खराब	FM5
basket	डालो	GF5
be	हुनु	GF3
beautiful	सुन्दर	FM4
became	भए	GF3
because	किनभने	GF2
bed	बिस्तरा	GF4
been	भएका	FW4
before ^①	अघि	FM6
before ^②	सामुन्ने	SW2
began	शुरु गर्‍यो	GF6
behind	पछाडि	SW3
behold (OE)	हेर	SW3
being human being-	जाति/थरी मानवजाति-	FM6
believe	विश्वास गर्नु	GF10
believed	विश्वास गरे	GF12
better	अझ असल	GF2
birds	चराचुरुङ्गीहरु	FM2
blame	दोषी	FW5
blamed to be blamed-	दोषी दोषी हुनु-	FW5
bless	धन्यको भन्नु	SW2
blessed	धन्य	SW2
blew	चल्यो	GF6
boat	डुङ्गा	GF3

bodies	शरीरहरु	FM3
body	शरीर	GF10
bone	हड्डी	FW1
born	जन्मेको	FW6
boy	केटो	GF5
bread	रोटी	GF5
breath	स्वास	FM3
breathed	स्वास फुक्नुभयो	FM3
bright	चम्किलो	GF11
bring	ल्याउनु	FW6
brother	दाजु	GF2
brought brought him up-	ल्याउनुभयो व्युताउनु भएको-	GF12
but	तर	GF4
by ^①	छेउमा	GF3
by ^②	द्वारा	FM2
C		
call	बोलाउनु	GF6
called	बोलायो	GF6
Calvary	कलभरी	SW2
came	आयो	GF2
can	सक्नु	GF12
cannot	सक्दैन	FW6
carried	बोक्नुभयो	GF10
carry	बोक्नु	GF10
catch	समाउनु	GF3
caught	समायो	GF3
change	फेरिनु	SW3
Christ	ख्रीष्ट	SW1

Christian	इशाई	SW1
city	शहर	GF1
clever	चलाक	FW3
clothes	लत्ताकपडा	GF2
cold	जाडो	FW2
colour*	रङ्ग	FW3
come	आउनु	GF2
complain	गुनासो गर्नु	FW1
complained	गुनासो गऱ्यो	FW1
complaint	गुनासो	FW1
confess	भुल स्वीकार गर्नु	FW5
could	सक्नुहुन्थ्यो	GF11
cover	ढाक्नु	FW4
covered	ढाकिएको	FW4
cross ^①	क्रूस(शुली)	GF8
crown	मुकुट	GF10
D		
dark	अँध्यारो	GF6
day	दिउसो	GF6
dead	मृत	GF10
death	मृत्यु	FW6
deceive	छकाउनु	FW3
deceived	छकायो	FW5
decide	निर्णय गर्नु	SW3
decided	निर्णय गरे	SW3
devil	शैतान	FW4
did	(स.क्रि.)	GF1

* color

die	मर्नु	GF8
died	मर्नुभयो	GF10
different	फरक	FM2
disciples	चेलाहरु	GF3
disobey	अवज्ञा गर्नु	FW4
disobeyed	अवज्ञा गरे	FW4
do	(स.क्रि.)	GF1
does	(स.क्रि.)	GF8
dog	कुकुर	FM3
doing	गर्दै	GF10
done	गरेका	GF9
don't don't do-	न... नगर-	GF9
door	ढोका	GF11
down went down-	तल अस्तायो-	GF6
dust	माटोको धुलो	FM2
E		
each each other-	पत्येक एक-अर्का-	FW2
early	सबेरै	GF11
earn	आर्जन गर्नु	GF2
earth	पृथ्वी	GF8
easy	सजिलो	FW6
eat	खानु	GF4
eaten	खाएको	FW4
eight	आठ	GF8
elder	जेठो	GF2
eleven	एघार	GF11
empty	रिक्तो	GF11
enemies	शत्रुहरु	GF7

enjoy	आनन्दित हुनु	FM6
enjoyed	आनन्द गरे	FW1
enough	प्रशस्त	GF5
Eve	हव्वा	FW2
ever more than ever before-	अझ पहिलाभन्दा अझ बढी-	FM6
every	हरेक	GF8
everyone	प्रत्येक	GF7
everything	हरेकचिज	FM2
evil	हानी	FW3
excuse	निहुँ	FW5
eye	आँखा	FW3
F		
faith	विश्वास	SW2
fall	खस्नु	GF8
falling falling down-	खस्दै भुक्दै-	SW2
father	पिता	GF1
fear	डर	FW6
feel feel hungry-	लाग्नु भोक लाग्नु-	FM4
feet	पाऊ	GF10
felt	अनुभव गर्‍यो	GF10
fill	भर्नु	SW2
first	पहिलो	FM1
fish	माछा	GF3
fisherman	जलाहारी	GF3
fishermen	जालाहारीहरु	GF3
five	पाँच	GF5
flesh	शरीर	FW2

fly	उड्नु	FM2
follow	पछ्याउँछु	SW3
food	खाना	GF1
for	लागि, निम्ति	GF1
forever	सदाको लाग	GF12
forget	बिर्सनु	SW1
forgive	क्षमा गर्नु	GF8
forgiven	क्षमा गरिएका	GF11
forty	चालीस	GF11
found	फेला पायो	GF2
four	चार	GF4
free	स्वतन्त्र	SW1
freely	स्वतन्त्ररूपले	SW1
friend	साथी	FM6
from	बाट	GF1
fruit	फल	FM4
full	भरपुर	GF12
G		
garden	बगैचा	GF9
gave	दियो	GF1
gentle	भद्र	GF7
get	चढ	GF6
give	दिनु	GF1
given	दिइएको	GF11
glad	खुशी	SW3
glory	महिमा	SW1
go	जानु	GF1
God	परमेश्वर	GF3

gone gone away-	गएको टाढा गएको-	FW6
good	असल	GF1
got got out o...-	- ... बाट ओर्लियो	GF6
grave	चिहान	SW2
ground	जमिन	GF10
H		
had	... का थिए	GF1
hallelujah	स्तुतिहोस्	SW1
hand	हात	GF4
happen	घटना घट्नु	GF12
happened	भएको	GF11
happier	अझ खुशी	FW1
happy	खुशी	GF1
hard	बेसगरी	FW6
harm	हानी	FM6
has	(स.क्रि.)	GF2
hated	घृणा गर्नु	FW5
have	संग हुनु	GF1
he	ऊ	GF1
head	शीर	GF9
heal	निको पार्नु	GF4
healed	निको पार्नुभयो	GF4
healeth (OE)	निको पार्नु	SW2
healing	चंगाई	SW3
hear	सुन्नु	GF10
heard	सुने	GF12
heart	आत्मा	SW1

heaven	स्वर्ग	GF11
heavy	गर्हौं	GF10
held	थाम्नुभयो	GF6
help	सहायता	FW2
helped	सहायता गरिन्	FW2
her	उनलाई	GF4
here	यहाँ	FM2
he's	ऊ... हो	GF10
hid	लुके	FW4
him	उसलाई	GF1
his	उसको	GF1
hit	हिकार्ए	GF9
Holy Spirit	पवित्र आत्मा	GF11
home	घर	GF1
horse	घोडा	FM3
house	घर	GF11
how	कसरी	GF3
human	मानव	FM6
hung	भुण्डिनु	GF10
hungry	भोकाएको	FM4
hurt	चोट पुग्यो	GF7
husband	श्रीमान्	FW2
I		
I	म	GF1
if	यदि	GF7
I'll	म...नेछु	GF9
in	मा	GF3
instrument	सर्दम/सामान	SW3

into	...मा	GF6
is	छ/हो/हुन्	GF2
isn't	छैन	GF9
it	यो	GF5
its	यसको	FW3
J		
Jesus	येशू	GF3
joy	आनन्द	GF12
Judas	यहूदा	GF9
just ^①	मात्र	SW2
K		
kill	मार्नु	FW5
killed	माच्यौ	GF12
kind	दयालु	GF7
king	राजा	GF8
knew	थाहा पाउनुभयो	GF8
know	जान्नु	GF7
knowledge	ज्ञान	FM5
L		
lake	ताल	GF3
laugh	हाँसो	FW3
laughed laughed at-	हाँसे खिल्लि उडाए-	GF10
leaves	पातहरु	FW4
legs	पाउहरु	FM1

let	दिनु	GF9
life come to life-	जीवन जीवित हुनु-	GF8
lift	उचाल्नु	SW2
light	प्रकाश	GF10
like ^①	मन पराउनु	GF7
like ^②	जस्तो	GF7
liked	मन परायो	GF7
lion	सिंह	FM3
lips	ओठहरु	SW2
listen	ध्यानपूर्वक सुन्नु	GF7
listened	सुने	GF9
live	बाँच्नु	GF9
lived	बस्थे	GF3
loaves	रोटीका टुक्राहरु	GF5
lonely	नियाम्रो	FW1
long	लामो	GF1
look	हेर्नु	GF11
looked	हेर्नुभयो	GF5
Lord	प्रभु	SW1
lost	गुमाए	GF2
love	माया गर्नु	GF1
loved	माया गच्यो	GF1
loving	प्रेमिलो	SW1
M		
made	बनाए	GF10
make	स्थापित गराउनु	GF7
man	मानिस	GF1
many	धेरै	GF4

mate	जोडी	FW1
may	सक्नु	FM4
me	मलाई	GF1
men	मानिसहरु	GF5
might	सम्भव होस्	GF12
mind	दिमाग	FM6
money	रुपैयाँ, पैसा	GF1
moon	चन्द्रमा	GF8
more	अझ धेरै	GF5
morning	विहान	GF11
mother	आमा	GF4
mountain	डाँडा	GF6
move	चलाउनु	SW1
much	यथेष्ट	FM4
must	पर्छ	GF8
my	मेरो	GF1
N		
nail	किला ठोक्नु	GF8
nailed	काँटी ठोके	GF10
naked	नाङ्गो	FW5
name ^①	नाम	GF3
name ^②	नाम राख्नु	FM5
named	नाम राख्यो	FM5
nation	राष्ट्र	GF8
near	नजिक	FW3
necessary	आवश्यक	GF11
need	आवश्यकता	FM4
needed	आवश्यक भयो	FM4

never	कहिल्यै पनि होइन	FM4
new	नयाँ	SW1
night	राती	GF6
nine	नौ	GF9
no	छैन	GF1
noon	मध्यान्ह	SW1
not	होइन	GF1
nothing	केही पनि होइन	GF7
now	अब	GF11
O		
O	हे	SW2
obey	आज्ञापालन गर्नु	FM5
obeyed	आज्ञापालन गर्‍यो	FM5
of	... को	GF1
oh	हे	GF10
on	माथि	GF4
one	एक	GF1
only	मात्र	GF5
open	खुल्ला	GF11
or	या	FW4
other	अर्को	GF1
our	हाम्रो	SW2
out got out-	बाहिर उत्रनु/निकलनु-	GF6
over ^①	माथि	FM5
P		
parents	मातापिता	FM1

part	भाग	SW2
peace	शान्ति	GF7
people	मानिसहरु	GF1
Peter	पत्रुस	GF3
pieces	टुक्राहरु	GF5
place	ठाउँ	GF8
plan	योजना	FM6
planned	योजना गर्नुभयो	FM6
please	खुशी पार्नु	FW2
plenty	प्रशस्त	FM4
poor	गरीब	GF4
power	शक्ति / सामर्थ्य	GF4
praise ^①	स्तुति गर्नु	SW1
praises ^②	स्तुतिहरु	SW1
pray	प्रार्थना गर्नु	GF6
prayed	प्रार्थना गर्नुभयो	GF6
praying	प्रार्थना गर्दै	GF9
presence	उपस्थिति	SW2
promise	प्रतिज्ञा	GF11
promised	प्रतिज्ञा गर्नुभयो	GF12
put	राख्नुभयो	GF4
Q		
question	प्रश्न	FM1
R		
ran ran away-	कुदे भागै-	GF9
Redeemer	उद्धारक	SW2

rejoice	आनन्द गर्नु	SW1
rest	विश्राम	FW2
rested	विश्राम लिए	FW2
right ^①	उचित	GF7
ringing	बजाउँदै	SW2
rose rose up-	उठ्नु भयो बौरी उठ्नुभयो-	SW2
ruler	शासक	GF9
S		
sad	दुखीत	GF2
said	भन्यो	GF1
sailing	डुङ्गा खियाउँदै	SW3
same	समान	SW3
sat	बसे	GF3
save	बचाउनु	GF10
saw	देखे	GF6
say	भन्नु	GF8
sea	समुन्द्र	FM2
see	भेट्नु	GF1
seen	देखेको	GF11
sell	बेच्नु	GF8
send	पठाउनु	GF11
sent	पठाउनुभयो	GF12
serve	सेवा गर्नु	SW1
serving	सेवामा	SW3
seven	सात	GF7
shake	डगमगाउनु	GF8
she	उनी	GF4
sheep	भेडा	FM3

shut	बन्द गरे	GF11
sick	विरामी	GF4
side	कोखा	GF10
sin	पाप	FW5
sing	गाएको	FM6
singing birds singing-	गाउने काम चराको चिरविर-	FM4
sinned	पाप गरे	FW5
six	छ (संख्या)	GF6
sky	आकाश	FM2
sleep ^①	सुत्नु	GF9
sleep ^②	सुताई	FW2
sleeping	सुतिरहेका	GF9
smile	मुस्कुराउनु (रमाउनु)	SW3
snake	सर्प	FW3
so ^①	यसैले	FW1
so ^②	अति	SW1
soldiers	सिपाहीहरु	GF10
some	केही	GF1
something	कुनै वस्तु	GF4
son	पुत्र	GF1
songs	गीतहरु	SW2
sorrow	दुःख	FW6
sorry	दुःखी	GF11
soul	प्राण	FM3
sound	आवज	GF12
spat	थुके	GF10
spent	खर्च गर्‍यो	GF1
spirit	आत्मा	GF11
spoil	बरवाद गर्नु	FW5
spoiled	बरवाद भएको/पारिएको	FW5

spoke	बोल्‍यो	FW4
stabbed	घोच्यो	GF10
stars	ताराहरु	GF8
stay	बस्नु	GF2
stayed	बस्यो	GF2
still ^①	निश्चल	SW2
stood	खडा भईन्	GF4
stop	रोक्नु	GF12
storm	आँधी	SW3
strong	बलियो	FW2
stronger	अझ बलियो	FW2
suddenly	अकस्मात	GF11
suffer	दुःख भोग्नु	FW6
suffered	दुःख भोग्नुभयो	FW6
sun	सूर्य	GF6
swim	पौडनु	FM2
symphony	सुर (लय)	SW3
T		
take	लग्नु	GF9
talk	कुरा गर्नु	GF7
talked	कुरा गर्‍यो	GF7
talking	कुरा गर्न	GF12
taste	स्वाद	FM4
tasted tasted good-	स्वाद लियो स्वादिलो भयो-	FM4
tell	सुनाउनु, भन्नु	GF5
tempted	उक्साईयो	FW3
ten	दश	GF10
than	भन्दा	GF2

thank	धन्यावाद दिनु	GF5
thanked	धन्यवाद दिनुभयो	GF5
that ^①	जे...ती	GF2
that ^②	त्यस (उक्त)	GF3
the the man-	त्यो त्यो/यो मानिस-	GF1
Thee (OE)	तिमी	SW2
their	तिनीहरुको	GF4
them	तिनीहरुलाई	GF3
themselves	तिनीहरु आफै	FW6
then	अनि	FM2
there	त्यहाँ	GF3
these	यी	GF8
they	तिनीहरु	GF1
thief	चोर	GF9
things	कुराहरु (घटनाहरु)	GF8
think	विचार गर्नु	FW2
thinking	सोचिरहेका	GF11
third	तेस्रो	GF11
this	यो	GF7
thorns	काँडाहरु	GF10
thought	विचार गर्नु	GF9
three	तीन	GF3
time ^①	बेला (समय)	GF5
times ^②	पटक	GF8
to	लाई	GF1
to-day	आज	FW6
together	सँगै	GF12
told	भन्यो	GF3
tomb	चिहान	GF10

too ^①	अति	GF11
too ^②	पनि	FW4
took	लियो	GF9
touch	छुनु	GF11
touched	छुए	GF11
tree	रुख	FM3
trust	भरोसा गर्नु	SW1
truth	सत्यता	SW1
turning	फर्कदै	SW3
twelve	बाह्र	GF5
two	दुई	GF1
U		
unto (OE)	लाई	SW3
up	सिधा/माथि	GF4
upright	सिधा (ठाडो)	FM2
us	हामीहरुलाई	GF7
use	प्रयोग गर्नु	FW4
used ^①	प्रयोग गर्नुभयो	FM2
V		
very	धेरै	GF11
voice	स्वर	FM6
W		
walk	हिड्नु	GF6
walked	हिड्नुभयो	GF6

want	मन लाग्नु	GF1
wanted	चाहान्थ्यो	GF1
wanting	चाहा गर्दै	SW1
war	युद्ध (राष्ट्ररु बीच)	GF8
was	थियो	GF1
watching	रेखदेख गरिरहेका	SW1
water	पानी	GF6
way	बाटो	GF1
we	हामी	GF5
we'll	हामी ... ने छौं	GF10
went	गयो	GF1
were	थिए	GF2
what	जे... जसो	GF7
when	जब	GF8
where ^①	कहाँ	FM1
while	जब (जतिखेर)	FW1
who ^①	जो	GF2
who ^②	कसले	GF7
why	किन	GF1
wife	श्रीमति	GF4
will ^①	... नेछु	GF4
will ^②	इच्छा	SW1
wind	हुरी	GF6
with	साथमा	GF2
within	भित्र	SW2
woman	स्त्री	GF4
women	स्त्रीहरू	GF11
wonderful	विलक्षण	SW3
won't	...ने छैनौं	FW4
wood	काठ	GF8

words	वचनहरू	GF7
work ^①	काम गर्नु	GF1
work ^②	पेशा	GF3
worked	काम गर्‍यो	GF2
working ^①	काम गर्न	FM4
world	पृथ्वी	FM1
worried	चिन्तित	FW4
worship	आराधना	SW1
worthy	योग्य	SW2
would	... ला	GF6
wrong	गलत	GF12
Y		
yesterday	हिजो	SW3
you	तपाईं	GF1
you'll	तिमी ... ने छौं	GF9
younger	कान्छो	GF2
your	तपाईंको	GF2
you're	तिमी ... हो/छौं	GF10